

V Bruseli 15. 1. 2014
COM(2013) 941 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Predchádzanie radikalizácii vedúcej k terorizmu a násilnému extrémizmu:
Posilnenie opatrení EÚ**

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU
A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

PREDCHÁDZANIE RADIKALIZÁCII VEDÚCEJ K TERORIZMU A NÁSILNÉMU EXTRÉMIZMU

Posilnenie opatrení EÚ

1. Úvod

1.1 Trendy a výzvy

Stratégia EÚ na boj proti radikalizácii a náboru teroristov bola naposledy aktualizovaná v roku 2008. Odvtedy sa trendy, prostriedky a spôsoby radikalizácie ďalej vyvinuli a rozšírili.

Po prvé, ako vyplýva zo správy Europolu TE-Sat z roku 2013, terorizmus v Európe v súčasnosti vychádza z väčšieho počtu ideológií. Medzi ne patria nacionalistické a separatistické ideológie, ideológie inšpirované sieťou al-Káida a násilné ľavicové, anarchistické a pravicové ideológie.

Po druhé, teroristické a násilné extrémistické aktivity v EÚ nevyvíjajú výlučne centralizované a hierarchicky vedené organizácie, ale čoraz častejšie ich páchajú aj menšie skupiny, bunky a jednotlivci so základňou v EÚ, ktorých konanie sa vyznačuje menšími obmedzeniami a väčšou mierou nepredvídateľnosti. Útoky plánujú s obmedzenými pokynmi od určitej organizácie alebo bez akéhokoľvek riadenia, čo ešte viac sťažuje ich predchádzanie.

Mnohí teroristi, ktorí plánujú útoky na európskej pôde, sú sami Európania. Takéto útoky spôsobujú viac než straty na životoch a hospodárske škody. Môžu byť takisto začiatkom rozdeľovania komunit v Európe, a tak spôsobiť nárast reakcionárskych a extrémistických názorov v iných častiach spoločnosti. To poskytuje živnú pôdu pre extrémizmus, čím sa zachováva začarovaný kruh radikalizácie, agresie a násilných reakcií.

Na Európu má priamy vplyv aj teroristická činnosť v iných častiach sveta. Európania sa môžu, ako ukázali najnovšie násilné činy v Nairobi, stať obeťami útokov, zároveň ich však môžu aj sami páchať. Európania často radikalizovaní v Európe extrémistickou propagandou alebo náborármí cestujú do zahraničia, kde prejdú výcvikom a bojujú v bojových zónach, a stávajú sa tým ešte radikálnejšími.

S novonadobudnutými bojovými zručnosťami by mnohí z týchto európskych „zahraničných bojovníkov“ mohli po svojom návrate z oblasti konfliktov predstavovať hrozbu pre našu bezpečnosť. V dlhodobejšom horizonte by mohli napomáhať rozmáhaniu terorizmu. Fenomén zahraničných bojovníkov nie je nový, ale čím dlhšie trvajú boje v Sýrii, tým sa počet extrémistov, ktorí sa tam vydajú, aby sa zapojili do bojov, zvyšuje. A ako stúpa počet zahraničných bojovníkov z Európy, tak sa zvyšuje aj hrozba pre našu bezpečnosť.

Teroristické skupiny a extrémisti využívajú na prilákanie nespokojnej mládeže technický pokrok, a siahajú pritom po sociálnych sieťach, on-line videokanáloch a miestnostiach na on-line radikálne rozhovory cez internet (chat room). Týmto spôsobom šíria svoju propagandu čoraz ďalej, rýchlejšie a efektívnejšie.

Tradičné spôsoby presadzovania práva sú pri riešení vyvíjajúcich sa trendov v radikalizácii nedostatočné, a preto sa na predchádzanie radikalizácii a boj proti nej vyžaduje širší prístup. Do takéhoto prístupu, ktorý reaguje na trendy v radikalizácii, sa musí zapojiť celá spoločnosť.

Toto oznámenie sa zaoberá radikalizáciou vo všetkých jej formách a predstavuje širokú škálu opatrení na predchádzanie radikalizácii, ktorá vedie k terorizmu a násilnému extrémizmu, a boj proti nej.

1.2 Všeobecný prístup a cieľ

Členské štáty sú zodpovedné za vypracovanie a vykonávanie opatrení zameraných na predchádzanie radikalizácii a boj proti nej a hlavné opatrenia sa realizujú a naďalej by sa mali realizovať na vnútroštátnej a miestnej úrovni. Niektoré členské štáty vykonali v tejto oblasti veľa práce a s ostatnými zainteresovanými členskými štátmi sa môžu podeliť o svoje skúsenosti.

Vzhľadom na rastúce obavy z on-line radikalizácie a zreteľný nárast jasne extrémistických skupín v Európe čelí hrozbám radikalizácie čoraz väčší počet členských štátov. V celej EÚ rastie riziko radikalizácie vedúcej k extrémistickému násiliu, a preto by členské štáty ťažili zo zintenzívnenia svojho úsilia vyvíjaného s cieľom účinne reagovať na tieto problémy.

Radikalizácia prekračuje štátne hranice mnohými spôsobmi. Napríklad používanie miestností na on-line rozhovory cez internet, sociálnych médií a ďalších on-line nástrojov má často medzinárodný rozmer. Typy hrozieb, ktorým členské štáty čelia, sú často podobné, a tak môže byť účinné prijať opatrenia na úrovni EÚ.

Európska komisia už podporuje členské štáty v ich úsilí o predchádzanie násilnému extrémizmu a boj proti nemu. Komisia v roku 2011 zriadila sieť na zvyšovanie povedomia o radikalizácii (RAN), ktorá spája viac než 700 expertov a odborníkov z Európy. Uvedená sieť slúži na zhromažďovanie odborných znalostí a uľahčenie výmeny nápadov týkajúcich sa rôznych tém, ako sú splnomocnenie miestnych subjektov alebo organizovanie medzinárodných konferencií, a spája odborné znalosti na všetkých úrovniach.

V tomto oznámení sa uvádza spôsob, akým môže Európska komisia v spolupráci s vysokým predstaviteľom Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (vysoký predstaviteľ) a za pomoci koordinátora EÚ pre boj proti terorizmu podporovať úsilie členských štátov v predchádzaní radikalizácii. Týmto oznámením Komisia reaguje na závery Rady z júna 2013 a prispieva všeobecne k aktualizácii stratégie EÚ na boj proti radikalizácii a náboru teroristov. V nasledujúcej kapitole je načrtnutých desať oblastí, v ktorých by členské štáty a EÚ mohli prijať viac opatrení na predchádzanie radikalizácii doma i v zahraničí.

V opatreniach uvedených v tomto oznámení sa odráža záväzok EÚ zabezpečiť bezpečnosť a dodržiavať základné práva a slobody občanov EÚ zakotvené v Charte základných práv EÚ vrátane slobody prejavu a práva na informácie, slobody zhromažďovania a združovania a rešpektovania jazykovej, kultúrnej a náboženskej rozmanitosti.

2. PREDCHÁDZANIE RADIKALIZÁCIÍ

Komisia za pomoci vysokého predstaviteľa, koordinátora EÚ pre boj proti terorizmu a s významnou podporou siete RAN určila desať oblastí, ktoré by členské štáty a EÚ mohli zvážiť ako súčasť svojho úsilia na riešenie radikalizácie doma i v zahraničí. Tento oddiel obsahuje stručné vysvetlenie toho, ako by tieto opatrenia mohli byť pridanou hodnotou pre úsilie členských štátov o predchádzanie radikalizácii, a ako by Komisia mohla podporiť zainteresované členské štáty.

V rámci siete RAN sa zhromaždil súbor koncepcií a najlepších postupov z EÚ, ktorý Komisia zverejňuje na internete k tomuto oznámeniu. Tento súbor obsahuje širokú škálu postupov, ktoré ďalej dopĺňajú opatrenia navrhnuté v tomto oznámení.¹

Opatrenia uvedené v nasledujúcich oddieloch by sa mohli vykonávať využitím zdrojov existujúcich programov v rámci viacročného finančného rámca na obdobie 2014 – 2020. Budú financované z plánovaného rozpočtu a v súlade s cieľmi programov. Ak budú potrebné ďalšie ľudské zdroje, dôjde k presunu súčasných zamestnancov. Každá úloha pridelená decentralizovanej agentúre bude patriť do súčasného mandátu agentúry a použijú sa na ňu jej zdroje na obdobie 2014 – 2020. Navrhované iniciatívy nebudú znamenať dodatočné náklady pre rozpočet EÚ.

2.1 Výhody plynúce členským štátom z vypracovania národných stratégií na predchádzanie radikalizácii

Hoci terorizmus nezasiahol všetky členské štáty priamo, ide o stálu hrozbu a teroristické útoky sú nepredvídateľné. Terorizmus môže udrieť kdekoľvek a kedykoľvek. Je preto veľmi dôležité, aby sme proti tejto hrozbe spoločne podnikli všetko, čo je v našich silách.

Niekoľko členských štátov už vykonalo opatrenia na predchádzanie radikalizácii doma aj v zahraničí. Komplexné koncepcie v rámci oblasti stratégie boja EÚ proti terorizmu zamerané na riešenie radikalizácie a nábor sa však nevyužívajú v širokom rozsahu. Niektoré členské štáty takéto koncepcie majú, iné však nie. Zavedené stratégie sú založené na horizontálnej a vertikálnej spolupráci medzi zúčastnenými stranami od miestnej až po medzinárodnú úroveň. Účinné predchádzanie si vyžaduje zapojenie mimovládnych organizácií, pracovníkov v prvej línii, bezpečnostných služieb a príslušných odborníkov.

Tieto stratégie si okrem iného vyžadujú vybudovanie dôvery v rámci komunít a medzi nimi, podporu vzájomného lepšieho porozumenia citlivých miest a problémov druhej strany či zapojenie rôznych skupín spoločnosti. Spojením všetkých týchto rôznych aspektov sa znižuje riziko radikalizácie a výsledkom je väčšia šanca, že sa procesy vedúce k extrémizmu a násiliu zastavia.

Ako zistila sieť RAN, predpokladom účinného predchádzania je, aby viac členských štátov zaviedlo stratégie na predchádzanie násilnému extrémizmu a terorizmu v EÚ aj mimo nej, a to na základe ich vlastných analýz hrozby a špecifickej situácie. Národné stratégie by mohli byť naviazané na revidovanú stratégiu EÚ a v rámci nich by sa mohla zvážiť spolupráca medzi

---

¹ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/index_en.htm.

členskými štátmi a ďalšími príslušnými subjektmi s cieľom vypracovať inovačné metódy predchádzania radikalizácii a násilnému extrémizmu a boja proti nim.

Komisia v spolupráci s vysokým predstaviteľom a za pomoci koordinátora EÚ pre boj proti terorizmu by takisto mohla pomôcť členským štátom pri vypracovaní a vykonávaní ich stratégií, podporiť rozvoj nových projektov a uľahčiť spoluprácu v rámci EÚ aj za jej hranicami.

2.2 Predchádzanie radikalizácii prostredníctvom konsolidácie odborných znalostí

V EÚ i mimo nej existuje veľké množstvo odborných znalostí a najlepších postupov. Tvorcovia politik a ďalšie zúčastnené strany v členských štátoch by mali mať k týmto znalostiam prístup a aktívne z nich čerpať. Založenie siete RAN bolo krokom v tomto smere. Malo by sa pokračovať v systematických dialógoch, ktoré uvedená sieť podporovala, a archív osvedčených postupov, ktorý z nich vzišiel, by sa mal ďalej rozširovať. EÚ by mala naďalej pomáhať prehľbovať spoluprácu medzi tvorcami politik, akademickou obcou, súkromnými partnermi a medzinárodnými fórami.

Na dosiahnutie toho Komisia navrhuje posilniť úlohu sekretariátu siete RAN a do roku 2015 z nej vytvoriť akési znalostné centrum, v ktorom sa budú sústrediť odborné znalosti na predchádzanie radikalizácii vedúcej k terorizmu a násilnému extrémizmu a boj proti nej. Okrem jeho logistickej úlohy by k hlavným úlohám sekretariátu patrilo:

- prednostné spracovanie žiadostí členských štátov a Komisie o podporu pri ich úsilí o realizáciu návrhov na predchádzanie radikalizácii,
- vytvorenie kontaktov medzi odborníkmi v oblasti predchádzania radikalizácii vrátane spoločného vypracovania a šírenia osvedčených postupov, ako aj aktívna pomoc pri utváraní výskumného programu,
- činnosť v podobe koordinačného centra pre iniciatívy v oblasti predchádzania radikalizácii v EÚ aj mimo nej.

Sekretariát siete RAN bude fungovať počas obmedzeného obdobia a na základe výzvy na predloženie ponuky.

2.3 Lepšie prispôsobenie práce siete na zvyšovanie povedomia o radikalizácii potrebám členských štátov

Sieť RAN pri vypracúvaní nástrojov na riešenie problémov vyplývajúcich z radikalizácie zaznamenala úspech. Dobrým príkladom tejto činnosti je on-line archív najlepších postupov. Ďalším príkladom je aplikácia „e-learning“, ktorá umožňuje výmenu informácií a nápadov medzi členmi siete na diaľku. Sieť RAN začala pracovať na riešení špecifických foriem radikalizácie prostredníctvom špecializovaných seminárov a projektov. Nedávno skončila práce na téme zapájania sa zahraničných bojovníkov so zameraním sa na predchádzanie, nadviazovanie kontaktov, rehabilitáciu a opätovné začlenenie týchto osôb. Ide o tému, ktorá naberá na význame aj preto, že konflikt v Sýrii zjavne neutícha.

V januári 2013 Komisia usporiadala konferenciu na vysokej úrovni, na ktorej sa stretli odborníci siete RAN s tvorcami politik z členských štátov, aby vypracovali návrh odporúčaní pre boj proti násilnému extrémizmu. Išlo o prvý krok v prepojení siete RAN s tvorcami politik z členských štátov a Komisia bude naďalej pracovať na tom, aby tieto kontakty prehĺbila.

Na základe skúseností získaných zo siete RAN Komisia:

- v polovici roka 2014 zorganizuje druhú konferenciu na vysokej úrovni,
- sieť RAN usmerní, aby sa zamerala na podporu členských štátov pri vykonávaní opatrení navrhnutých v tomto oznámení,
- uvíta iniciatívy členských štátov týkajúcich sa vytvorenia národných platforiem – podľa možnosti na základe modelu siete RAN – zameraných na poskytovanie podrobnejšieho usmernenia tvorcami národných a miestnych politik a neinštitucionálnym zúčastneným stranám,
- podporí konferenciu o zahraničných bojovníkoch v Sýrii, ktorá sa má uskutočniť začiatkom roka 2014 pod vedením siete RAN. Na tejto konferencii sa stretnú zástupcovia všetkých príslušných sektorov (presadzovanie práva, zdravotná starostlivosť atď.) z tých miest EÚ, v ktorých zahraniční bojovníci vyvolávajú najväčšie obavy. Odborníci na miestnej a vnútroštátnej úrovni sa podelia o postupy a vymenia si názory, ako predchádzať tomu, aby potenciálni bojovníci odchádzali do Sýrie a po ich návrate sa stýkali so zahraničnými bojovníkmi.

2.4 Odborná príprava v oblasti predchádzania radikalizácii

Vychádzajúc zo skúseností siete RAN musia miestne subjekty prejsť riadnou odbornou prípravou, aby mohli rozpoznať radikálne správanie. Platí to najmä pre tých, ktorí sú v priamom kontakte s rizikovými jednotlivcami, pokiaľ ide o radikalizáciu. Títo pracovníci v prvej línii zahŕňajú sociálnych pracovníkov, vychovávateľov a pedagógov, zdravotníkov, policajtov, väzenský personál a probačných pracovníkov. Hoci sa v prípade týchto odborníkov nejedná v každom prípade o bezpečnostných pracovníkov, na základe svojej odbornej prípravy a povedomia o potrebách rizikových jednotlivcov sú často v najlepšej pozícii rozpoznať, kto z uvedených jednotlivcov sa nachádza v radikalizačnom procese. Pracovníci v prvej línii však nie vždy dobre rozumejú procesu radikalizácie alebo vedia, ako naň reagovať. Aby mohli rozpoznať a interpretovať znaky radikalizácie a vedeli posúdiť, či zásah je alebo nie je vhodný, musia prejsť odbornou prípravou.

V Európe už existujú príslušné kurzy a odborná príprava na to, aby pracovníci v prvej línii pracujúci s rizikovými jednotlivcami alebo skupinami mali väčšie povedomie o tejto problematike a lepšie jej rozumeli. Keďže sa však táto hrozba neustále vyvíja, začína byť jasné, že je potrebný komplexnejší prístup v rámci sektorov, ako aj medzi jednotlivými sektormi. Takýto prístup by mal stavať na súčasnej odbornej príprave a zahŕňať najnovšie poznatky. Niektoré členské štáty vytvorili programy odbornej prípravy pre rôzne sektory, ale iné svoje programy odbornej prípravy obmedzili na klasickejšie cieľové skupiny, ako sú pracovníci orgánov presadzovania práva a väzenský personál. Nové trendy v radikalizácii si

vyžadujú rozšírenie modulov odbornej prípravy do iných sektorov, ako sú sociálne služby, zdravotná starostlivosť a vzdelávanie.

Komisia:

- za pomoci členských štátov poverí sieť RAN vytvorením európskeho programu „odbornej prípravy školiteľov“, ktorý bude ponúkať sektorovú aj medzisektorovú odbornú prípravu,
- v prípade potreby poverí sieť RAN vedením kurzov odbornej prípravy, ktoré vytvorí,
- s podporou siete RAN bude spolupracovať s Európskou policajnou akadémiou (CEPOL) na vypracovaní modulu odbornej prípravy pre odborníkov na presadzovanie práva na rozpoznanie a predchádzanie procesu radikalizácie.

2.5 Výhody plynúce členským štátom z vypracovania „výstupných stratégií“ na pomoc jednotlivcom vystúpiť z násilného extrémizmu

Aj ten, z ktorého sa radikalizáciou stal násilný extrémista alebo terorista, sa môže vzdať násilia a súvisiacej ideológie. „Výstupné stratégie“ môžu radikálom pomôcť pri demobilizácii (vzdanie sa násilia bez zrieknutia sa príslušnej ideológie) a deradikalizácii (vzdanie sa násilia aj príslušnej ideológie). Tieto stratégie sa líšia z hľadiska ambícií: niektoré sa uspokojujú s odrádzaním extrémistov od páchania násilia, iné sa zameriavajú na znovuzачlenenie bývalých radikálov do spoločnosti. Výstupné programy musia byť prispôsobené potrebám jednotlivca, keďže motívy a dôvody každého radikála sú odlišné.

Výstupné stratégie sa vo všeobecnosti opierajú o individuálne mentorstvo, ktoré tvorí psychologická podpora a poradenstvo. To je spojené so sociálnou a ekonomickou pomocou na uľahčenie znovuzачlenenia. Mentori musia disponovať špecifickými profesionálnymi zručnosťami, prejsť primeranou odbornou prípravou a mať podporu ďalších odborníkov.

Výstupné stratégie by sa mali začleniť do širšieho spoločenského kontextu. Mali by zapojiť rodiny a komunity, ktoré sú často v najlepšej pozícii prispieť k deradikalizácii, a to podnecovaním diskusií o chýlostivých otázkach, vyžadovaním pomoci od širšej komunity a pozorným vnímaním znepokojivých zmien v správaní.

Zo skúseností siete RAN vyplýva, že pre vnútroštátne a miestne orgány by bolo prínosné, keby viac zapojili rodiny a pomáhali im porozumieť radikalizácii ich rodinných príslušníkov a postaviť sa proti nej, alebo prípadne jej predchádzať. Zásadnou podporou v náročných situáciách by mohlo byť poradenstvo, poradenské linky a miestne podporné siete.

Pri takejto koncepcii musia byť výstupné stratégie navrhnuté a vykonávané v spolupráci so širokou škálou štátnych aj neštátnych zúčastnených strán. Táto koncepcia sa označuje aj ako multiagentúrny prístup. Úsilie o podporu výstupných stratégií môže stavať na medzisektorovej spolupráci medzi príslušnými orgánmi, ako sú polícia, väzenská a probačná služba, poskytovatelia sociálnych služieb, školy atď. Malo by byť dlhodobé, zohľadňovať príslušné sociálno-ekonomické faktory a disponovať účelovými zdrojmi.

Komisia v rámci pomoci členským štátom pri vypracovaní takýchto výstupných stratégií poverí v úzkej spolupráci s členskými štátmi sieť RAN, aby zhromaždila poznatky a odborné znalosti, ktoré by členským štátom na ich žiadosť pomohli pri vytváraní účinných programov deradikalizácie a demobilizácie. Takáto podpora by zahŕňala:

- organizovanie seminárov s členskými štátmi v celej EÚ s cieľom preskúmať rôzne programy deradikalizácie a demobilizácie a diskutovať o podporných mechanizmoch pre rodiny, komunity a pracovníkov v prvej línii,
- odbornú prípravu pre miestnych odborníkov, ktorí pomáhajú jednotlivcom pri demobilizácii a deradikalizácii,
- na žiadosť jednotlivých členských štátov spoluprácu s ich ústrednými správnymi orgánmi a miestnymi orgánmi pri vytváraní vnútroštátnych programov deradikalizácie a demobilizácie.

2.6 Užšia spolupráca s občianskou spoločnosťou a súkromným sektorom pri riešení internetových hrozieb

Moderné komunikačné technológie ponúkajú bezprecedentný prístup k informáciám. Osoby podnecujúce k radikalizácii využívajú internet používaním on-line nástrojov na šírenie nenávisných odkazov efektívnejšie než kedykoľvek predtým. Okrem toho majú dnešní užívatelia internetu prístup k extrémistickému materiálu z domu. Radikalizovaní jednotlivci môžu navyše jednoducho komunikovať s ľuďmi ohrozenými radikalizáciou. On-line časopisy, ako je *Inspire* siete al-Káida na Arabskom poloostrove, ponúkajú skreslený obraz života ako teroristu. Propagačné videá pre skupiny ako al-Šabáb sa dajú ľahko nájsť. Na populárnych webových platformách možno dokonca nájsť aj videá zobrazujúce teroristické činy.

Je možné urobiť viac na zabránenie tomu, aby sa táto nebezpečná propaganda šírila a narážala na cieľovú skupinu, a reagovať na to. Členské štáty a poskytovatelia služieb siete spolupracujú na *ad hoc* báze na odstraňovaní nelegálneho materiálu, ale keďže mnohé extrémistické webové stránky sú prevádzkované mimo EÚ, je to náročná úloha. Smernica o audiovizuálnych mediálnych službách už orgánom v každom členskom štáte EÚ nariaďuje zabezpečiť, aby audiovizuálne služby neobsahovali žiadne podnecovanie k nenávisti z dôvodu rasy, pohlavia, náboženstva alebo štátnej príslušnosti. Všetky opatrenia prijaté podľa tejto smernice musia dodržiavať základné práva vrátane práva na slobodu prejavu.

Boj proti extrémistickej propagande znamená viac než len zakázať alebo odstrániť nelegálny obsah. S cieľom ponúknuť internetovým užívateľom ľahko prístupnú alternatívu k teroristickej propagande je potrebné v dostatočnom rozsahu vyslať pozitívny a starostlivo zacielený odkaz.

Komisia je pripravená poskytnúť členským štátom, tretím krajinám, súkromnému sektoru, občianskej spoločnosti a jednotlivcom podporu pri ich úsilí o šírenie pozitívnych odkazov on-line a zamedzenie prístupu verejnosti k nelegálnemu obsahu. Na tento účel prijme Komisia tieto opatrenia:

- Spoločne s kľúčovými subjektmi v tejto oblasti vytvorí fórum pre diskusiu o rozsahu tohto problému, krokoch, ktoré zainteresované strany podnikajú, a príležitostiach na užšiu spoluprácu. Účastníci budú diskutovať o rôznych témach, okrem iného o spôsoboch, ako uľahčiť verejnosti nahlasovanie urážlivého alebo potenciálne nelegálneho materiálu, ako podporiť vytvorenie protiargumentácie on-line a ako šíriť jednoducho prístupné alternatívne odkazy, ktoré podnecujú ku kritickému mysleniu. Súčasťou tohto fóra budú pravidelné stretnutia na vysokej úrovni a technické stretnutia a o svojich činnostiach bude podávať správu.
- Bude naďalej podporovať komunitné skupiny, občanov, obeť a bývalých extrémistov v predkladaní protiargumentov. V rámci tohto úsilia Komisia poverí sieť RAN vypracovaním inovačnej protiargumentácie pre internet, v ktorých vystupujú bývalí teroristi a obeť terorizmu. Cieľom je vyrobiť rad on-line videí a odkazov zameraných na rizikové osoby. Dosah a vplyv týchto videí sa bude merať a pre Komisiu a členské štáty by sa mala vypracovať správa o účinných on-line príbehoch s protiargumentáciou.

2.7 Umožnenie obetiam pomáhať pri predchádzaní radikalizácii

Obete extrémistického násillia veľmi trpia a pri svojom zotavovaní potrebujú pomoc. Ak sa im poskytne náležitá podpora, môžu sa rozhodnúť vystúpiť proti násilnému extrémizmu a terorizmu. Práve preto, že sú samé priamo postihnuté, sú vysoko dôveryhodnými svedkami. Ich vplyv je väčší, než aký môže dosiahnuť ktorákoľvek štatutárna organizácia. Môžu sprostredkovať skutočné dôsledky terorizmu a násilného extrémizmu a sú účinnou protiváhou k jednostrannej extrémistickej propagande.

Komisia je odhodlaná pomáhať obetiam terorizmu a násilného extrémizmu a bude:

- naďalej posilňovať práva obetí a podporovať skupiny a siete v EÚ aj mimo nej,
- financovať projekty, ktoré umožnia obetiam vyrozprávať svoj príbeh, a to ako súčasť ich procesu zotavovania, aj ako súčasť úsillia o vytvorenie nových príbehov s protiargumentáciou,
- zvyšovať povedomie verejnosti o situácii každoročným pripomenutím si Dňa obetí 11. marca a usporiadaním výstav venovaných príbehom obetí.

2.8 Je možné urobiť viac na povzbudenie mladých ľudí ku kritickému postojú k extrémistickému mysleniu

V adolescencii a ranej mladosti možno ľudí obzvlášť ľahko ovplyvniť a mnohé hodnoty a postoje, ktoré si v tomto období vytvorili, si zachovávajú po väčšinu života. Preto nie je prekvapujúce, že najviac ohrození radikálnou propagandou sú dospievajúci a mladí ľudia. V minulosti mohli prístup k extrémistickému materiálu lepšie kontrolovať rodičia, učitelia a predstavitelia komúnit. S nástupom nových technológií a rozširovaním tohto materiálu už tomu tak nie je.

Mladí ľudia často používajú internet osamote, keď nikto nie je v ich blízkosti, kto by sa k škodlivému materiálu kriticky vyjadril. To zvyšuje nebezpečenstvo, že radikálne odkazy sa zakorenia a povedú mladých ľudí k násilnostiam. Ale tak ako môžu byť mladí ľudia na internete vystavení škodlivým materiálom, rovnako na ňom môžu nájsť pozitívne príbehy s protiargumentáciou. Je potrebné podniknúť kroky na povzbudenie mladých ľudí k tomu, aby nezostali pasívni ale aby mysleli kriticky, odmietali extrémistické názory a spochybňovali ich. Podľa siete RAN je medzikultúrny dialóg a osobná výmena názorov medzi mladými ľuďmi kľúčovou metódou pri vytváraní odolnosti voči extrémistickej propagande. Pri budovaní pozitívnych postojov pomáha aj občianska angažovanosť a zúčastňovanie sa na živote v komunitách.

Vzdelávanie, odborná príprava a práca s mládežou sú podľa siete RAN sektory, ktoré môžu byť mladým ľuďom najviac nápomocné pri rozvíjaní ich kritického myslenia. Na dosiahnutie maximálneho vplyvu úsilia proti radikalizácii by mohli tvorcovia politik v členských štátoch v oblastiach vzdelávania, neformálnych aktivít mládeže a bezpečnosti spolupracovať užšie na vytváraní účinnejších programov.

Na tento účel prijme Komisia tieto opatrenia:

- Podporí členské štáty určením a šírením programov určených na podporu kritického myslenia. Odhaľovanie chýb v extrémistickej a teroristickej propagande podnieti mladých ľudí, aby odmietali názory, ktoré táto propaganda predkladá. Činnosť Komisie v oblasti mediálnej gramotnosti v rámci programu Tvorivá Európa otvára členským štátom a odborníkom možnosti diskutovať o účinných nástrojoch v tejto oblasti a rozvíjať ich.
- Používanie programu EÚ Erasmus+ na financovanie spolupráce v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu na obdobie 2014 – 2020 ponúka značné možnosti pre mobilitu študentov a učiteľov a na podporu partnerstiev medzi zúčastnenými stranami. Tým sa zvýši úroveň zručností a kvalita vyučovania, modernizujú systémy vzdelávania a odbornej prípravy a v konečnom dôsledku sa tým pomôže mládeži pri vytváraní ich odolnosti voči extrémistickým názorom.
- Podporí miestne a komunitné skupiny pracujúce s bývalými násilnými extrémistami a obeťami extrémistického násillia, aby mladým ľuďom ukázali tienistú stránku tejto problematiky. Komisia poverí sieť RAN aj vytvorením zoznamu odborníkov, obetí terorizmu a bývalých teroristov, ktorí budú k dispozícii pre školy, ktoré majú záujem o hlbšie spoznanie tejto problematiky.

2.9 Ďalší výskum trendov v radikalizácii a hodnotenie existujúcich postupov

Pokiaľ nie je jasné, ktoré procesy sú základom násilného extrémizmu, nemôžeme riadne cielene reagovať na vznikajúce hrozby. Výskum vedený na úrovni EÚ môže byť pridanou hodnotou, ak jeho cieľom je zmapovať a analyzovať všeobecné trendy v radikalizácii. Komisia v súčasnosti financuje výskum, ktorý je zameraný na motiváciu jednotlivcov, na dôvody, prečo pristupujú k násilliu, na posun od mierneho k násilnému extrémizmu a vytvorenie súboru nástrojov na hodnotenie vplyvu programov proti radikalizácii. Je potrebný ďalší výskum na pochopenie, prečo a ako sa ľudia radikalizujú alebo deradikalizujú. Tento

výskum by sa mal zaoberať tým, aké úlohy zohrávajú ideológie, nové internetové techniky náboru a rolové vzory.

Na podporu ďalšieho výskumu Komisia:

- Využije program Horizont 2020 na financovanie výskumu bezpečnej spoločnosti. Ide o spoločné úsilie, ktoré zahŕňa výskum radikalizácie a náboru.
- Na financovanie ďalšieho výskumu spôsobov riešenia radikalizácie využije prostriedky určené na odolávanie katastrofám a boj proti zločinu a terorizmu (budúci Fond pre vnútornú bezpečnosť).
- Bude spolupracovať s tvorcami politik v členských štátoch, sieťou RAN a výskumníkmi s cieľom zabezpečiť, aby výskum bol cielejší.

2.10 Užšia spolupráca s partnerskými krajinami na predchádzaní radikalizácii a v boji proti nej v EÚ aj mimo nej

Súbežne s činnosťami vykonávanými v Európskej únii by EÚ a jej členské štáty mali podporovať iniciatívy v tretích krajinách s osobitným zameraním sa na nestabilné alebo konfliktami postihnuté krajiny, krajiny v procese transformácie alebo krajiny so slabou správou vecí verejných. Náchylné na radikalizáciu sú aj krajiny za hranicami EÚ. Je dobré známe, že k procesu radikalizácie dochádza aj mimo EÚ, napríklad vo výcvikových táboroch teroristov a v oblastiach konfliktov. Súčasne s týmito internými opatreniami by EÚ a jej členské štáty preto mali podnecovať partnerské krajiny, aby prijali vlastné opatrenia.

Keďže existuje jasná väzba medzi internou a externou dimenziou, Komisia bude úzko spolupracovať s vysokým predstaviteľom a koordinátorom EÚ pre boj proti terorizmu na zabezpečení toho, aby interné a externé aspekty európskej reakcie na predchádzanie radikalizácii boli riadne zosúladené. Pre tieto aspekty sa musia stanoviť správne priority a musia vychádzať z analýz rizika vykonaných v tretích krajinách alebo iných nástrojov posudzovania konfliktov používaných v tretích krajinách. Zároveň by sa mala osobitná pozornosť upriamiť na nadnárodné a medzikontinentálne dimenzie programov a projektov zaoberajúcich sa radikalizáciou.

Na tento účel Komisia a vysoký predstaviteľ vykonajú tieto opatrenia:

- Zvýšia úsilie na budovanie externej kapacity so zameraním na predchádzanie radikalizácii a boj proti nej a začlenia túto činnosť do akčného plánu a politických dialógov medzi EÚ a jej partnerskými krajinami. Externá činnosť vykonávaná na účely predchádzania radikalizácii sa stala dôležitou zložkou protiteroristickej spolupráce EÚ a v tejto oblasti sa plánujú ďalšie investície, najmä z nástroja stability. EÚ podporí projekty boja proti násilnému extrémizmu v Africkom rohu a v južnej Ázii. Plánuje sa ďalšie financovanie týchto činností v západnej Afrike. Cieľom EÚ je aj začatie projektov prostredníctvom medzinárodného centra excelentnosti pre boj proti násilnému extrémizmu v Abú Zabí (centrum Hedaya) okrem iného na vypracovanie programov odbornej prípravy zameraných na vzájomnú výmenu

zručností špecifických pre daný sektor s odborníkmi v prvej línii v partnerských krajinách.

- Budú zdôrazňovať prepojenia medzi vzdelávacími a bezpečnostnými programami financovanými z nástrojov externej pomoci s cieľom podnieť deti a mladých ľudí v tretích krajinách k rozvoju kritického myslenia už v ranej fáze vzdelávania, a tým predchádzať, aby sa stali obeťami radikalizácie, extrémistického násillia alebo terorizmu.
- Podporia média ako kľúčové subjekty pre posilňovanie dialógu o predchádzaní radikalizácii a boji proti nej s organizáciami občianskej spoločnosti, miestnymi orgánmi, subjektmi súkromného sektora, akademickou obcou, regionálnymi alebo medzinárodnými organizáciami v tretích krajinách.
- Pomôžu vytvoriť Svetový fond pre zapojenie obyvateľstva a zvyšovanie odolnosti (Global Fund for Community Engagement and Resilience), ktorý nedávno založilo Globálne fórum pre boj proti terorizmu. Tento fond podporuje základné iniciatívy v oblasti boja proti radikalizácii a je prevádzkovaný sčasti zo súkromných zdrojov.
- Začlenia stratégie na predchádzanie radikalizácii a násilnému extrémizmu do tradičných nástrojov a prostriedkov rozvoja spolupráce, najmä v nestabilných krajinách, ktoré sú náchylné na násilný extrémizmus.
- Vytvoria externé siete na podporu preventívnych stratégií medzi delegáciami EÚ a veľvyslanectvami členských štátov EÚ v prioritných regiónoch a zabezpečia, aby delegácie vedeli identifikovať príležitosti na podporu zapojenia občianskej spoločnosti a projektov boja proti násilnému extrémizmu. Komisia a vysoký predstaviteľ takisto podporia delegácie EÚ v tom, aby sledovali postoje k EÚ a posúdili reakcie prioritných krajín na posolstvo EÚ.

3. ĎALŠÍ VÝVOJ

V tomto oznámení sú uvedené opatrenia, ktoré by členské štáty a EÚ mohli prijať na účinnejšie predchádzanie radikalizácii a boj proti nej. Komisia v spolupráci s vysokým predstaviteľom a za pomoci koordinátora pre boj proti terorizmu poskytuje členským štátom nástroje a podporu pre ich činnosti.

Úmyslom tohto oznámenia je aj sprostredkovať názory Komisie na účely revízie stratégie EÚ na boj proti radikalizácii a náboru teroristov, ktorá sa má začať v roku 2014.

Komisia v spolupráci s vysokým predstaviteľom a koordinátorom pre boj proti terorizmu predloží koncom roka 2015 správu o vykonávaní rôznych opatrení obsiahnutých v tomto oznámení.

***